

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«НАУКА ТА ОСВІТА БЕЗ КОРДОНІВ»

*XXXIII Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція*

*«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ»*

Тези доповідей

15 липня 2020 р.

Черкаси
2020

УДК 0.82

ББК 94.3

Актуальні проблеми сучасної освіти в умовах дистанційного навчання: XXXIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: тези доповідей, Черкаси, 15 липня 2020 р. – Дніпро: ГО «НОК», 2020 – 54 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на XXXIII міжнародну науково-практичну інтернет-конференцію «Актуальні проблеми сучасної освіти в умовах дистанційного навчання». Для науковців, аспірантів, здобувачів, викладачів та студентів вітчизняних та зарубіжних вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ.

Оргкомітет інтернет-конференції не несе відповідальності за матеріали опубліковані в збірнику. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Всі матеріали надані в авторській редакції та виражають персональну позицію учасника конференції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Бібліографічний опис матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції зареєстровано в міжнародній наукометричній базі «*Google Scholar*».

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Біленька О. Б., Романюк М. М., Товстюк Н. К. Проведення лабораторних занять із курсу загальної фізики у період карантину.....	5
--	---

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Бабій І. М., Свистун Н. О. Вивчення складнопідрядних речень розчленованого типу зі значенням зумовленості в курсі «Сучасна українська літературна мова (синтаксис)» у вищій школі в умовах дистанційного навчання.....	12
Трофименко О. А. С. Класифікація англomовної судово-балістичної термінології в науковому контексті.....	20

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

Андрущенко О. Ю. Дистанційне підвищення кваліфікації суддів.....	25
Хомюк І. Р., Остапенко Л. О. Основні види юридичних гарантій права на працю в Україні.....	27

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Vasylieva K. V. The impact of methods of teaching and learning in ukrainian universities on students' personality.....	32
---	----

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Вайс К. В. Вплив Covid-19 на освіту в Ісламській Республіці Іран.....	37
Himer P. R., Muzh M. P. Use of scientific researches elements at carrying out laboratory works on hydraulics.....	42
Shon O. B. Multimodality in online history class.....	46

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

ВИВЧЕННЯ СКЛАДНОПІДРЯДНИХ РЕЧЕНЬ РОЗЧЛЕНОВАНОГО ТИПУ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ЗУМОВЛЕНОСТІ В КУРСІ «СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА (СИНТАКСИС)» У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Бабій І. М.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри загального мовознавства і слов'янських мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Свистун Н. О.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри загального мовознавства і слов'янських мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

У контексті сучасних освітніх викликів вища школа передбачає організацію навчального процесу на основі органічного поєднання всебічної філологічної підготовки фахівців та конкретної спрямованості на професійну діяльність у сфері лінгвістики.

Пріоритетним завданням сучасності є модернізація вищої освіти відповідно до європейських орієнтирів як новітньої моделі організації навчального процесу. В умовах оновленої освітньої парадигми змінюються пріоритети навчальної діяльності, удосконалюються шляхи та

прийоми навчання української мови, зокрема активно впроваджується дистанційне навчання у різних формах його вияву. **Дистанційне навчання** – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

Одним із основних навчальних курсів на філологічних факультетах вишів є «Сучасна українська літературна мова (синтаксис)», який «завжди був і залишається зосередженням найсучасніших напрямів мовознавчих досліджень, середовищем вибору доцільних для їх здійснення методів і сферою застосування різних експериментальних методик» [1, с. 3].

Звернемо увагу на вивчення складнопідрядних речень розчленованої структури зі значенням зумовленості в умовах дистанційного навчання. Для цього використовуємо різні можливості онлайн-спілкування (лекційні і практичні заняття в режимі відеоконференцій на ZOOM-платформі, виконання завдань і тестів у системі MOODLE, вправи в електронному варіанті, листування за допомогою електронної пошти, месенджера, організація групових чатів з актуальних проблем синтаксичної науки, онлайн-презентації тощо).

На лекційних заняттях, які доцільно проводити на платформі ZOOM у режимі відеоконференції, викладачеві варто окреслити проблему трактування складнопідрядних речень у сучасному мовознавстві з історичним коментарем (погляди учених на складнопідрядні речення в процесі розвитку мови), наголосити студентам на різних класифікаціях та підходах учених, обрати пріоритетний підхід щодо трактування складнопідрядних речень розчленованої структури зі значенням зумовленості (за І. Вихованцем, К. Шульжуком, чернівецькими

синтаксистами І. Слинком, Н. Гуйванюк, М. Кобилянською тощо), акцентувати на складних та дискусійних питаннях аналізу.

Студентам варто детально і переконливо окреслити сучасні підходи, роз'яснити, що речення розчленованої структури – це такі складнопідрядні речення, підрядна частина яких пояснює всю головну і поєднується з нею за допомогою семантичних сполучників. Усі складнопідрядні речення розчленованого типу належать до обставинного (детермінантного) зв'язку.

Складнопідрядні розчленовані речення відрізняються від нерозчленованих тим, що для них «важливе значення має співвідношення вищо-часових і модальних характеристик складових частин, наприклад у часових, умовних, цільових реченнях» [2, с. 521].

До складнопідрядних речень розчленованої структури зі значенням зумовленості належать такі види: підрядні мети, умови, причини, допусту, наслідку. Ці речення є взаємопов'язаними, бо в них «називаються дві ситуації, що залежать одна від одної, тобто виражають значення зумовленості» [2, с. 541].

Зумовленість буває кількох видів:

- спрямована від зумовленого до зумовлювального: *речення умови та причини*;
- стимулююча: *допустові*;
- результативна, тобто від зумовлюваного до зумовленого: *наслідкові*;
- коли стимул є результатом і наслідком: *мети*.

Тому речення зі значенням зумовленості поділяються на:

- 1) речення прямої зумовленості – мети, умови, причини, наслідку;
- 2) речення зворотної зумовленості – допустові.

Схематично цю класифікацію можна зобразити так (див. рис.1):

Рис. 1. Класифікація складнопідрядних речень розчленованої структури зі значенням зумовленості

У реченнях зумовленості називаються дві події, які зумовлюють одна одну, тому важливим для них є спосіб (модальність) складових членів. Вона може бути:

- реальною;
- гіпотетичною;
- залежати від модальності інших частин (умовні речення).

Зауважимо, що сьогодні у синтаксичній науці існує розмаїття позицій щодо трактування складнопідрядних речень. Допомогти студентам розібратися в цих позиціях, власне, й покликаний викладач.

Для вивчення синтаксису загалом та окремих тем зокрема в умовах дистанційного навчання студенти повинні мати глибоку теоретичну базу, оволодіти необхідним понятійним апаратом і вільно

застосовувати набуті в процесі вивчення курсу знання при виконанні практичних завдань.

Для оптимізації освітнього процесу нами підготовлений електронний комплекс із дисципліни «Сучасна українська літературна мова (синтаксис)» в системі MOODLE, який чи не найкраще послужить студентам для оволодіння матеріалом в умовах дистанційного навчання, адже у ньому міститься опис дисципліни, нормативна і робоча програми, глосарій термінів, лекції, плани практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи, схеми аналізу реченевих структур, наукові праці для опрацювання, тести, перелік запитань для самоконтролю, завдання для підсумкового тестування тощо (рис. 2).

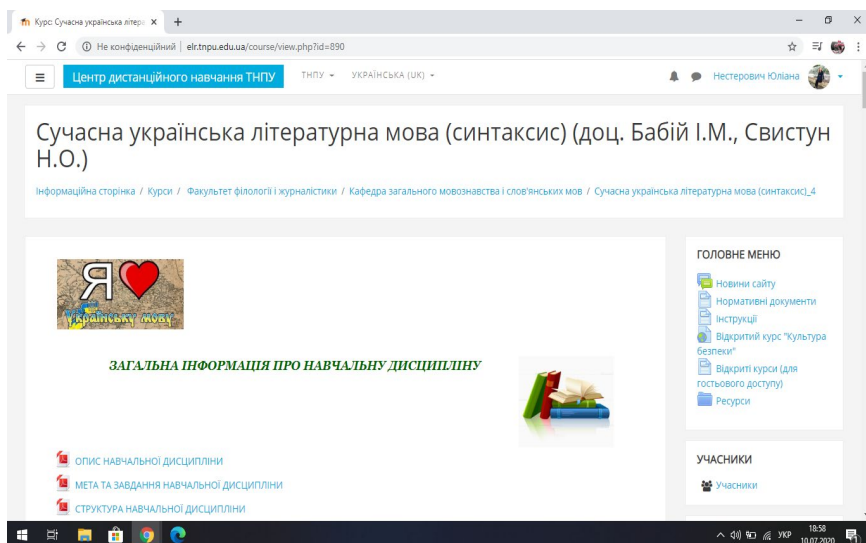

Рис. 2. Скріншот фрагмента електронного курсу «Сучасна українська літературна мова (синтаксис)» у системі MOODLE

Для вироблення умінь і навичок аналізу складнопідрядних речень розчленованого типу зі значенням зумовленості пропонуємо студентам різні вправи і завдання для виконання. Наведемо зразки деяких завдань із модульної теми «Складнопідрядні речення розчленованого типу зі значенням зумовленості»:

1. Охарактеризуйте складнопідрядні речення з підрядними мети, вкажіть засоби зв'язку між предикативними частинами.

1. Декому світло потрібне тільки для того, щоб кидати на інших тінь (Л. Сухоруков). 2. На те шука в морі, щоб трусився карась (Л. Глібов). 3. Іноді ми змушені зраджувати інших, аби залишитися вірними собі (А. Коваль). 4. Для того щоб сміх перевернув світ, точкою опори має бути власне серце (Є. Дудар). 5. Десь об груди землі розбиваються лебеді, щоб училися вірності люди у них (Є. Летюк). 6. Щоб бути рабом речей, треба спочатку стати їх господарем (М. Михальченко). 7. Щоб полонити всіх, думка, як і жінка, має бути і розумна, і вродлива (В. Канівець). 8. Щоб виховати янгола, потрібне диявольське терпіння (Л. Сухоруков), 9. Не роби людям зла, щоб до тебе біда не прийшла (Н. тв.). 10. Заграй мені, коханий, у сопілку, нехай вона все лихо зачарує! (Л. Українка).

2. Охарактеризуйте складнопідрядні речення з підрядними допустовими. З'ясуйте їх специфіку та засоби поєднання підрядної частини з головною.

1. Лякаються грому, хоч вражає блискавка (Д. Арсенич). 2. Якими б цитатами бездари не підпирали свою розумову стелю, вона, однак, занизька (В. Симоненко). 3. Як не мудруй, а правди ніде діти (Л. Глібов). 4. Хоч руки чорні, та робота біла (Н. тв.). 5. Нехай життя момент і зложене з моментів, ми вічність носимо в душі (І. Франко). 6. Дарма що вони цілими днями були вкупі, але перед сном їм теж хотілося

переговорити (О. Гончар). 7. Скільки не дивись на море, воно ніколи не набридне (В. Козаченко). 8. Де б не був, а все думками лечу в Донеччину свою (В. Сосюра). 9. Нехай умру, та думка не умре (Л. Українка). 10. Хоч би куди йшла людина, вона завжди опиняється на роздоріжжі (А. Коваль).

Тестування як об'єктивна й ефективна форма контролю активно застосовується у практиці вишів. До кожного тестового завдання, запропонованого у системі MOODLE, подано варіанти відповідей. Це дозволяє студентам самостійно виконувати тести й одразу бачити свій результат, адже комп'ютер виставляє бали за виконання тестів у відсотковому співвідношенні. Наведемо зразки тестів, які виконують студенти:

1. У котрому рядку є складнопірядне речення розчленованої структури зі значенням зумовленості?

- а) *Вміє розставатись той, хто вмів любити (М. Рильський).*
- б) *Небо, обсіпане ніби рожками, тихо гасло (І. Нечуй-Левицький).*
- в) *Я хочу бути несамовитим, я хочу в полум'ї згоріти (В. Симоненко).*
- г) *Щоб знати, треба питати (Нар. мудрість).*

2. У котрому рядку є пірядне допустове речення?

- а) *Хмара сіяла й сіяла, – щедро, не жалуючи (С. Васильченко).*
- б) *Треба багато вчитися, щоб знати хоч трохи (Монтеск'є).*
- в) *Не сунься наперед четверга, бо буде ще й п'ятниця (Нар. мудрість).*
- г) *Лякаються грому, хоч вражає блискавка (Д. Арсенич).*

3. У котрому рядку є складнопірядне речення з пірядним наслідку?

- а) *Роби так, ніби востаннє (Нар. мудрість);*

б) *Хотілося спати так, що не було сил іти далі (З казки);*

в) *Скільки не дивись на море, воно ніколи не набридне (В. Козаченко);*

г) *Дощ закінчився, так що можна було рушати далі (Н. Шаст).*

Одним із завдань є синтаксичний аналіз речень. Наведена схема допоможе студентам правильно та послідовно виконати розбір.

Схема синтаксичного аналізу складнопідрядного речення розчленованої структури зі значенням зумовленості.

1. Аналізоване речення. Вказати, що речення складне, складнопідрядне, зі скількох частин складається.
2. Розчленованої структури зі значенням зумовленості (вказати, прямої чи зворотної зумовленості).
3. Визначити структурно-семантичний тип речення (умови, причини, мети, допусту, наслідку).
4. Засоби зв'язку між предикативними частинами.
5. Пояснити розділові знаки у реченні.

Зразок синтаксичного аналізу складнопідрядного речення розчленованої структури зі значенням зумовленості за вказаною схемою.

Я воскрес¹, щоб із вами жити під шаленством весняних злив²
(В. Симоненко).

Речення складне, складнопідрядне, складається з двох синтаксично нерівноправних предикативних частин, з яких перша – головна, друга – підрядна, підрядна частина пояснює всю головну; розчленованої структури, з детермінантним зв'язком, зі значенням прямої зумовленості, підрядне мети. Засіб зв'язку – сполучник підрядності *щоб*. Розділові знаки – кома між предикативними частинами складнопідрядного речення перед сполучником *щоб*.

В інтерактивному електронному навчально-методичному комплексі розміщено і запитання для самоконтролю, продіагностувавши за якими свої знання студенти зможуть оцінити свій рівень підготовки до іспиту.

Отже, синтаксис є одним із найважливіших розділів курсу сучасної української літературної мови. Різні підходи до вивчення синтаксису уможлиблюють аналіз синтаксичних одиниць в усіх аспектах їх вияву. В умовах сучасних викликів вагомого значення набуває дистанційна форма навчання, яка інтегрує різні види роботи з дисципліни загалом та вивчення окремих тем зокрема, стимулюватиме студентів до ґрунтовного опрацювання матеріалів, формування новітніх умінь і навичок, необхідних в умовах вивчення дисциплін дистанційно.

Література:

1. Кадомцева Л. О. Українська мова. Синтаксис простого речення. К. : Вища школа, 1985. 128 с.
2. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання. К. : Вища школа, 1994. 670 с.

КЛАСИФІКАЦІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУДОВО-БАЛІСТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В НАУКОВОМУ КОНТЕКСТІ

Трофименко О. А. С.,

здобувач кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Актуальність обраної теми обумовлена відсутністю єдиного